

ACADEMIA DE POLIȚIE
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
FACULTATEA DE DREPT

TEZĂ DE DOCTORAT

Conducător științific

Prof. univ. dr.

FLORIAN COMAN

Doctorand

GRIGORE STOLOJESCU

București

2010

**ACADEMIA DE POLIȚIE
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
FACULTATEA DE DREPT**

TEZĂ DE DOCTORAT

**RĂSPUNDEREA JURIDICĂ PENTRU ÎNCĂLCAREA
LEGISLAȚIEI RUTIERE**

Conducător științific

Prof. univ. dr.

FLORIAN COMAN

Doctorand

GRIGORE STOLOJESCU

București

2010

CUPRINS

ABREVIERI	12
------------------------	-----------

CAPITOLUL I

Apărarea siguranței circulației pe drumurile publice prin mijloace de drept polițienesc	13
--	-----------

Secțiunea I: Importanța economico-socială a transporturilor rutiere. Mijloacele de ocrotire a siguranței circulației rutiere	13
---	-----------

1. Importanța economico-socială a transportului rutier	13
--	----

2. Mijloacele de ocrotire a siguranței circulației rutiere	15
--	----

Secțiunea a II-a: Metode și mijloace de prevenire și combatere a faptelor care aduc atingere regimului circulației pe drumurile publice	18
--	-----------

1. Considerații introductive	18
------------------------------------	----

2. Unele cauze care favorizează comiterea infracțiunilor și contravențiilor la regimul circulației pe drumurile publice	20
---	----

3. Aspecte privind prevenirea și combaterea infracțiunilor și contravențiilor la regimul circulației pe drumurile publice	28
---	----

Secțiunea a III-a: Considerații introductive referitoare la combaterea faptelor ilicite privitoare la regimul circulației pe drumurile publice	37
---	-----------

1. Aspecte generale. Concept și caracterizare	37
---	----

2. Sediul incriminării; raporturi cu alte categorii de infracțiuni	42
--	----

3. Apariția legislației rutiere și evoluția incriminărilor	44
--	----

4. Evoluția legislației în vigoare cu privire la infracțiunile din domeniul rutier	52
--	----

5. Aspecte criminologice ale infracțiunilor la regimul circulației pe drumurile publice. Personalitatea conducătorului auto și comportamentul în circulație	55
---	----

CAPITOLUL II

Tratamentul juridico-penal al infracțiunilor cuprinse în O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice	61
---	-----------

Secțiunea I: Considerații generale	61
---	-----------

1. Reglementarea circulației pe drumurile publice	61
2. Obligații generale și răspunderi în domeniul circulației pe drumurile publice	62
3. Condițiile privind circulația vehiculelor și controlul acestora	63

Secțiunea a II-a. Analiza infracțiunilor prevăzute de O.U.G. nr. 195/2002	64
--	-----------

1. Analiza conținutului infracțiunilor prevăzute de art. 85 (punerea în circulație sau conducerea de vehicule neînmatriculate sau neînregistrate ori cu numere de înmatriculare falsificate)	64
2. Analiza conținutului infracțiunilor prevăzute de art. 86 - conducerea fără permis sau cu permis necorespunzător și încredințarea unui vehicul spre a fi condus	71
3. Analiza conținutului infracțiunilor prevăzute de art. 87 - conducerea sub influența alcoolului sau a altor substanțe	81
4. Analiza conținutului infracțiunilor prevăzute de art. 89 - părăsirea locului accidentului și modificarea stării locului sau ștergerea urmelor accidentului	94
5. Analiza conținutului infracțiunii prevăzute de art. 90 - consumul de alcool sau alte substanțe după producerea unui accident de circulație	120
6. Analiza conținutului infracțiunii prevăzute de art. 91 - necomunicarea inaptitudinii conducătorului auto de către unitatea medicală	122
7. Analiza conținutului infracțiunilor prevăzute de art. 92	124

8. Analiza conținutului infracțiunilor prevăzute de art. 93 - neîndeplinirea atribuțiilor de verificare tehnică și repararea vehiculelor fără documente de constatare	126
9. Analiza conținutului infracțiunilor prevăzute de art. 94	128

CAPITOLUL III

Metodologia investigării infracțiunilor prevăzute de Codul rutier	130
--	------------

Secțiunea I: Considerații de ordin general	130
---	------------

Secțiunea a II-a: Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor de punere în circulație sau conducere pe drumurile publice a unui autovehicul ori remorci neînmatriculate sau a unui tramvai neînregistrat ori cu număr fals de înmatriculare	136
---	------------

1. Probleme ce trebuie lămurite prin investigarea criminalistică	136
--	-----

2. Particularități în administrarea probelor	139
--	-----

Secțiunea a III-a: Investigarea infracțiunilor de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul care nu are drept de circulație în România sau a unui autovehicul al cărui certificat de înmatriculare a fost reținut pentru defecțiuni tehnice grave la sistemul de direcție ori frânare și ale cărui plăcuțe cu numerele de înmatriculare au fost retrase, de conducere a unui autovehicul sau a unui tramvai pe drumurile publice de către o persoană fără permis de conducere sau cu permis de conducere necorespunzător categoriei din care face parte autovehiculul respectiv ori acesteia i-a fost retras sau anulat ori i s-a suspendat dreptul de a conduce, și încredințarea cu știință a unui autovehicul sau tramvai pentru conducere pe drumurile publice unei persoane care nu posedă permis de conducere ori care suferă de o boală psihică sau se află sub influența unor produse ori a unor substanțe stupefiante sau a unor medicamente cu efecte similare acestora	
--	--

1. Câteva aspecte de natură juridică	142
--	-----

2. Probleme pe care trebuie să le lămurească investigarea criminalistică	144
--	-----

3. Activități specifice care se întreprind pentru administrarea probelor	148
--	-----

Secțiunea a IV-a: Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul sau tramvai de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80g/l alcool pur în sânge ori o concentrație ce depășește 0,40 mg/l alcool pur în aerul expirat sau care se află sub influența unor substanțe ori produse stupefiante sau medicamente cu efecte similare acestora. Aspecte pe care le prezintă cercetarea infracțiunilor de refuz, împotrivire sau sustragere de la recoltarea probelor biologice sau testării aerului expirat152

1. Reglementarea juridică și unele precizări terminologice152

2. Probleme ce trebuie clarificate pe parcursul investigării155

3. Activități ce se întreprind pentru probarea existenței infracțiunilor .158

SECȚIUNEA a V-a: Metodologia investigării infracțiunilor de părăsire a locului accidentului fără încuviințarea poliției ori a procurorului care efectuează cercetarea locului faptei și a consumului de alcool sau de produse ori substanțe stupefiante sau a medicamentelor cu efecte similare acestora după producerea unui accident de circulație163

1. Unele considerații privind reglementarea juridică.....163

2. Probleme specifice pe care trebuie să le lămurească investigarea criminalistică167

3. Activități specifice ce se întreprind pentru administrarea probelor ..170

SECȚIUNEA a VI-a: Metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor de neîndeplinire sau îndeplinirea defectuoasă a atribuțiilor de verificare tehnică ori inspecție tehnică a autovehiculelor, remorcilor sau tramvaielor și de reparare a autovehiculelor având urme de accident fără autorizație eliberată de poliție173

1. Reglementarea juridică173

2. Probleme specifice pe care trebuie să le lămurească investigarea criminalistică.....174

3. Activități ce se întreprind pentru administrarea probelor175

SECȚIUNEA a VII-a: Metodologia investigării celorlalte infracțiuni prevăzute de Codul rutier179

1. Câteva probleme de natură juridică	179
2. Probleme specifice pe care trebuie să le lămurească investigarea acestor infracțiuni	180
3. Activități ce se întreprind pentru administrarea probelor	183

CAPITOLUL IV

RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ PENTRU PAGUBELE CAUZATE PRIN ACCIDENTE DE CIRCULAȚIE	184
---	------------

Secțiunea I: Considerații privind noțiunea de răspundere civilă delictuală ..184

Secțiunea a II-a: Considerații generale privind răspunderea civilă delictuală pentru pagubele cauzate prin accidente de circulație

1. Reglementare	191
-----------------------	-----

2. Condițiile generale ale răspunderii delictuale	193
---	-----

Secțiunea a III-a: Temeiul juridic al acțiunii în despăgubire introdusă de persoana păgubită într-un accident de circulație

1. Criterii de delimitare	195
---------------------------------	-----

2. Corelația între răspunderea prevăzută de art. 1000 alin. 3 C. civ. și cea prevăzută de art. 1000 alin. 1 C. civ.	199
--	-----

3. Problema autorității de lucru judecat	201
--	-----

4. Temeiul acțiunii în despăgubire în cazul pagubelor cauzate prin coliziunea de autovehicule	202
---	-----

5. Temeiul răspunderii civile pentru pagubele cauzate într-un accident de circulație fără coliziune între autovehicule	204
--	-----

6. Situații în care victima unui prejudiciu cauzat de un autovehicul nu se poate prevala de dispozițiile de favoare înscrise în art. 1000 alin. 1 C. civ.	206
--	-----

Secțiunea a III-a: Determinarea persoanei care urmează a răspunde în temeiul art. 1000 alin. 1 C. civ. pentru pagubele cauzate în accidente de circulație. Determinarea raporturilor juridice care implică existența obligației de pază a autovehiculelor

1. Noțiunile de pază și paznic al autovehiculului	209
---	-----

2. Raporturile juridice care dau naștere pazei juridice	211
Secțiunea a IV-a: Situația pazei juridice în cazurile în care dobândirea direcției, controlului și supravegherii autovehiculului au avut loc în mod ilegal	218
1. Situația pazei juridice în cazurile în care autovehiculul implicat în accident a fost furat	218
2. Situația pazei juridice în cazul accidentului produs în timp ce prepusul unei societăți, abuzând de funcțiile încredințate, își însușește în fapt puterea de control, direcție și folosință asupra autovehiculului	219
Secțiunea a V-a: Prejudiciul - element esențial al răspunderii civile delictuale pentru pagubele cauzate prin accidente de circulație	220
1. Necesitatea existenței unui prejudiciu pentru angajarea răspunderii civile delictuale în cazul accidentelor de circulație	220
2. Prejudicii patrimoniale și prejudicii nepatrimoniale cauzate prin accidente de circulație	222
3. Condițiile necesare pentru ca prejudiciul cauzat într-un accident de circulație să fie susceptibil de reparație și principiile generale privind repararea acestor prejudicii în baza unei acțiuni în despăgubire introdusă de victimă ...	224
4. Modul de stabilire și acordare a despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate în accidente de circulație. Probleme ivite în practica judecătorească	227
Secțiunea a VI-a: Raportul de cauzalitate dintre „fapta autovehiculului” și prejudiciu	237
1. Precizări prealabile	237
2. Cum trebuie înțeleasă noțiunea de cauzalitate în domeniul răspunderii civile pentru cauzarea de prejudicii ca urmare a accidentelor de circulație?	238
Secțiunea a VII-a: Fundamentul răspunderii civile delictuale pentru autovehiculele ce le avem sub pază	239
1. Evoluția ideilor în legătură cu fundamentul răspunderii pentru lucruri în general	239
2. Unele concluzii în legătură cu fundamentarea răspunderii civile delictuale pentru prejudiciile cauzate prin accidente de circulație	241

Secțiunea a VIII-a: Cauzele de exonerare de răspundere civilă pentru pagubele cauzate prin accidente de circulație243

1. Forța majoră243

2. Fapta victimei246

3. Fapta unei terțe persoane251

CAPITOLUL V

FUNȚIONAREA ASIGURĂRILOR ÎN CAZUL REPARĂRII PAGUBELOR PRODUSE PRIN ACCIDENTE DE CIRCULAȚIE252

Secțiunea I: Scurt istoric al asigurărilor de bunuri252

Secțiunea a II-a: Asigurarea concept, funcții, clasificări260

1. Observații asupra conceptului de asigurare260

2. Funcțiile și principiile asigurării265

3. Clasificarea asigurărilor267

Secțiunea a III-a: Asigurarea de răspundere civilă prin efectul legii pentru pagubele produse prin accidente de circulație.....276

1. Noțiunea și domeniul de aplicare al asigurării de răspundere civilă prin efectul legii pentru pagubele produse prin accidente de circulație276

2. Cazurile în care asigurătorul acordă despăgubiri și volumul acoperirii pagubei279

3. Regresul asigurătorului împotriva celor răspunzători de pagubă282

4. Natura juridică a dreptului terței persoane păgubite asupra indemnizației de asigurare284

5. Funcționarea asigurării de răspundere civilă în cazul coliziunii între vehicule
.....285

Secțiunea a IV-a: Asigurarea facultativă de răspundere civilă a autovehiculelor, cu referire specială asupra deosebirilor de regim juridic între aceasta și asigurarea obligatorie de răspundere civilă.....288

1. Privire generală asupra contractului de asigurare de răspundere civilă	288
2. Deosebirile de regim juridic între asigurarea de răspundere civilă prin efectul legii și asigurarea facultativă de răspundere civilă	294
3. Alte forme de asigurări facultative ale autovehiculelor	297
Secțiunea a V-a: Sisteme internaționale de asigurare de răspundere civilă pentru pagubele cauzate prin accidente de circulație	297
1. Sistemul „Cartea Verde”	298
2. Forme de asigurare facultativă reglementate de legislația României, valabile în circulația rutieră internațională	301
Secțiunea a VI-a: Conflictele de legi cu privire la răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate prin accidente de circulație	302
1. Problema stabilirii legii aplicabile în soluționarea litigiilor izvorâte din cauzarea de prejudicii prin accidente de circulație rutieră internațională	302
2. Problema răspunderii agenților diplomatici și consulari pentru prejudiciile cauzate prin accidente de circulație rutieră internațională	303

CAPITOLUL VI

REPARAREA DAUNELOR MORALE PROVOCATE PRIN ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI RUTIERE	304
--	------------

Secțiunea I: Noțiunea de daună morală	304
--	------------

Secțiunea a II- a: Drepturile nepatrimoniale a căror atingere cauzează daune morale. Prejudiciul moral - factor de declanșare a răspunderii civile.....	315
--	------------

Secțiunea a III- a: Clasificarea prejudiciilor morale	317
--	------------

Secțiunea a IV- a: Repararea daunelor morale prin mijloace sau măsuri de natură nepatrimonială	322
---	------------

1. Măsurile de natură nepatrimonială preconizate de lege pentru repararea daunelor morale	322
---	------------

2. Măsurile de natură nepatrimonială concepute în literatura juridică pentru repararea daunelor morale	325
--	------------

Secțiunea a V-a: Repararea daunelor morale prin despăgubiri bănești	327
1. Controversa în legătura cu posibilitatea reparării prejudiciilor morale prin despăgubiri bănești	327
2. Repararea prejudiciilor morale constând în dureri fizice	337
3. Repararea prejudiciilor morale constând atât în dureri fizice cât și în suferințe psihice.....	343
4. Repararea prejudiciilor morale ce decurg din comiterea infracțiunii de ucidere din culpă	343
5. Repararea prejudiciilor morale ce decurg din comiterea infracțiunilor de vătămare corporală din culpă	344
6. Repararea prejudiciului estetic	345
7.Repararea prejudiciului de agrement	349
Secțiunea a VI- a: Criterii de apreciere a prejudiciilor morale și a despăgubirilor bănești pentru repararea daunelor morale	363
1. Considerații generale	363
2. Ce trebuie evaluat în cazul reparării daunelor morale?	364
3. Criteriile de apreciere a prejudiciului moral	366
4. Criterii orientative de stabilire a cuantumului indemnizației destinate reparării daunelor morale	370
CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA	370
BIBLIOGRAFIE	382

ABREVIERI

A.U.B. Drept	- Analele Universității București – seria Drept
alin.	- alineat (ul)
art.	- articolul(ul)
B. Of.	- Buletinul Ofici
B.J. + anul	- Buletinul Jurisprudenței Curșii Supreme pe anul...
C.A.	- Curte(a) de Apel
C.Civ.	- Codul Civil
C.D. + anul	- Culegere de Decizii ale Tribunalului Suprem
C.E.D.O.	- Curtea Europeană a Drepturilor Omului
C.fam.	- Codul Familiei
C.muncii	- Codul Muncii
C.proc.civ.	- Codul de Procedură Civilă
C.pen.	- Codul Penal
C.proc.penal	- Codul Procesual Penal
Cas.	- Curtea de Casație Română
C.S.J.	- Curtea Supremă de Justiție
Cass.	- Curtea de Casație Franceză
dec.	- decizia
Dreptul	- revista Dreptul
ed.	- ediția
Ed.	- Editura
H.G.	- Hotărârea Guvernului
hot.	- hotărârea
I.C.C.J.	- Înalta Curte de Casație și Justiție
J.N.	- revista Justiția Nouă
J.O.C.E.	- Jurnalul Oficial al Comunităților Europene
Jud.	- Judecătoria
L.P.	- revista Legalitatea Populară
L.G.D.J.	- Librarie Generale de Droit et de Jurisprudence
Lit.	- litera
M.Of.	- Monitorul Oficial
n.a.	- nota autorului
O.G.	- Ordonanța Guvernului
O.U.G.	- Ordonanța de urgență a Guvernului
op.cit.	- opera citată
pag.	- pagina
parag.	- paragraf(ul)
pct.	- punct(ul)
P.U.F.	- Presses Universitaires de France
R.D.C.	- Revista de Drept Comercial
R.R.D.	- Revista Română de Drept
R.T.D.civ.	- Revue Trimestrielle de droit commercial
s.civ.	- secția civilă
s.civ. și de propr.int.	- secția civilă și de proprietate intelectuală
S.C.J.	- revista Studii și Cercetare Juridice
S.D.R.	- revista Studii de drept românesc
s.a.	- sublinierea autorului
S.U.B.B.	- revista Studia Universitatis Babes-Bolyai

ARGUMENTUM ...

Dinamismul circulației rutiere, dezvoltarea sa tot mai pronunțată și implicațiile pe care le generează pe plan economic și social sunt fenomene prea bine cunoscute, dar mai ales simțite de omul epocii contemporane. Cu toate acestea se poate afirma că domeniul rutier este considerat în mod eronat un domeniu marginal și privit de multe ori cu ușurință de cei care intră în contact cu el.

Noțiunea de „explozie rutieră” apărută recent încearcă pe cât de lapidar pe atât de plastic să sintetizeze ritmul și proporțiile în care evoluează circulația.

Dacă avem în vedere că în ultimii ani în România a crescut numărul accidentelor de circulație, mai ales a celor grave, soldate cu morți și răniți, principala cauză a producerii accidentelor fiind comportamentul șoferilor în trafic.

Astfel, în anul 2007, 5701 din cele 8415 (64,8%) de accidente grave s-au produs din vina conducătorilor auto. În același timp, din vina conducătorilor auto au decedat 1906 persoane (numărul total al persoanelor decedate în urma accidentelor rutiere fiind 2782) și au fost rănite 7640 persoane (dintre care 5141 grav).

La nivel mondial, într-un recent studiu al O.M.S. se arată că până în 2030, un număr de 2,4 milioane de oameni își vor pierde viața în accidente rutiere.

Concluziile unui sondaj de opinie asupra atitudinilor sociale privind riscul în trafic realizat de Inspectoratul General al Poliției Române – Institutul de Cercetare și Prevenire a Criminalității - releva faptul că unii șoferi au o percepție eronată asupra riscului comportamentelor neregulate în trafic, caracterizată prin:

- supraestimarea rolului experienței de conducător auto, indiferent de dificultatea condițiilor de trafic,
- subestimarea efectelor alcoolului asupra neurofiziologiei umane, indiferent de cantitatea ingerată,

- necunoașterea sau convingeri eronate referitoare la dinamica autovehiculului la vitezele mari,
- supraaprecierea capacității de anticipare a modificării rapide a circumstanțelor din trafic, astfel încât să se lanseze în manevre riscante sau să nu se asigure suficient.

O altă concluzie, în strânsă legătură cu aceasta, este că o mare parte a conducătorilor auto nu recunosc întotdeauna relația între regulile de circulație și securitatea traficului rutier, fiind dispuși să încalce regulile dacă apreciază că acest lucru nu le periclitează siguranța la acel moment.

Astfel se considera că incapacitatea de a corela condițiile dificile de trafic cu potențialul de risc al unor manevre, atitudini sau comportamente în aceste condiții reprezintă unul dintre principalii factori de risc pentru conducătorii auto, care este însă dificil de conștientizat de către aceștia..

Prin urmare, sondajul conchide că șoferii români nu au o problemă deosebită cu reprezentarea consecințelor asociate unor comportamente riscante sau încălcării regulilor de circulație, însă subestimează posibilitatea de producere a acestor consecințe.

În strategia Poliției Române pentru 2008-2011 intitulată „Împreună pentru siguranța dumneavoastră” elaborată de Ministerul Administrației și Internelor – Inspectoratul General al Poliției Române, se precizează că siguranța rutieră este una din prioritățile naționale ale Poliției Române.

Corolar al normei de conduită socială - morală, civică și cu deosebire al celei juridice, instituția răspunderii care da expresie dreptului în forma cea mai concentrată, reflectă stadiul de evoluție al întregii vieți sociale și indică măsura și influența răspunderii legale asupra nivelului conștiinței sociale, al atitudinii și responsabilității oamenilor în raporturile lor sociale.

Aducerea în discuție a unor aspecte mai importante ale răspunderii juridice pentru încălcarea legislației rutiere și învederând unele dintre deficiențele reglementărilor în vigoare, exprimarea unor noi puncte de vedere sau evaluarea ori argumentarea celor deja exprimate precum și propunerea unor soluții sau măcar sugerarea acestora, prilejuită de o dezbateră a problemei respective a constituit principalul obiectiv pe care l-am urmărit pe parcursul lucrării.

Problematica vasta si extrem de variata a instituției răspunderii pentru incalcarea legislației rutiere a făcut si firesc, va mai face obiectul a numeroase cercetări in literatura de specialitate.

Cu privire la **stadiul cercetării științifice** in domeniu se poate afirma ca este necesara o reaşezare si o noua analiza si prezentare a acestei instituții juridice pentru ca pana la aceasta data, studiile si cercetările s-au efectuat pe tipuri distincte de răspundere (penala, civila, contravenționala, administrativa si morala) fara a se încerca tratarea unitara, intr-o singura lucrare a acestora, deși toate sunt răspunderi care au o singura cauza, respectiv, incalcarea legislației rutiere.

Cercetarea acestei răspunderi juridice pentru incalcarea legislației rutiere nu am limitat-o la teze teoretice ci are la baza pe langa elementele de drept comparat si un examen complet al practicii instanțelor noastre fata de care se va lua atitudine fie subscriind la soluțiile date, fie criticându-le in anumite cazuri. Astfel, aspectele actuale ale răspunderii juridice vor fi prezentate si comparativ, cu referire la legislația altor state, la legislația europeana si la soluțiile din practica acestora, la plusurile si minusurile pe care acestea le au.

Examinarea infracțiunilor prevăzute atât de legea speciala, legea cadru, respectiv, OUG 195/2002, republicata si modificata, cat si a celor din Codul Penal cuprinde așa cum menționam mai sus, atât aspecte teoretice cat si aspecte practice, probleme de jurisprudența a instanțelor noastre si unele hotărâri ale Curții Europene ale Drepturilor Omului, cu conotație pe aceasta tema.

Cu siguranța unele aspecte nu sunt pe placul specialiștilor, teoreticienilor si practicienilor din domeniu, dar motivarea problemelor porneste de la ideea ca orice început presupune o anumita „doza de risc”. Aceasta consta in faptul ca majoritatea normelor de incriminare, in special o parte din cele prevăzute de OUG 195/2002 republicata si modificata, au fost introduse recent in peisajul legislativ romanesc, ori este de știut faptul ca orice norme juridice, inclusiv cele de natura penala, trebuie sa treacă testul timpului, care presupune existenta unei jurisprudențe in materie si bineînțeleas a unor lucrări teoretice explicative ale actului juridic adoptat.

Cu privire la foarte multe dintre normele de incriminare pe care le-am analizat in cuprinsul tezei, am constatat ca acestea nu au fost investigate suficient din punct de vedere teoretic unele, sau deloc altele iar practica judiciara nu s-a confruntat cu multe dintre aspectele pe care le-ar putea prezenta.

Chiar daca mă repet, consider ca este necesar sa precizez ca **stadiul cercetării științifice** in domeniu este destul de limitat. Fara a face referiri revendicative la lucrările scrise si publicate (in mod deosebit Corneliu Turianu – INFRACTIUNILE RUTIERE, o lucrare bine documentata si care se remarca prin singularitate), cercetarea științifica in domeniu a tratat legislația rutiera ca pe o „cenușăreasa” a dreptului, cu toate ca in ceea ce privește impactul atât asupra participanților cat si acelorlalte persoane este covârșitor.

De aceea am considerat se impune o analiza amănunțita a fenomenului rutier prin prisma legislației rutiere in vigoare dar si prin raportarea la unele elemente de granița a legislației actuale.

De aici, **directiile de cercetare** propuse in cadrul tezei sunt mai ample, antamând nu numai strict legislația rutiera existenta ci si corelația cu alte ramuri, cu care vrând-nevrând, aceasta intra in contact si mă refer aici in mod deosebit la aspectele ridicate de daunele morale in special, ce rezulta ca o consecința a fenomenului rutier, fie el infrațional sau de alta natura, si asta cu atât mai mult cu cat ele au si o puternica conotație economica si patrimoniala.

Referitor la cuprinsul tezei, lucrarea este structurata pe 6(sase) mari capitole, respectiv:

CAPITOLUL I.

- **Apărarea siguranței circulației pe drumurile publice prin mijloace de drept polițienesc**

CAPITOLUL II.

- **Tratamentul juridico-penal al infracțiunilor cuprinse în O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice**

CAPITOLUL III.

- **Metodologia investigării infracțiunilor prevăzute de Codul rutier**

CAPITOLUL IV.

- RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ PENTRU PAGUBELE CAUZATE PRIN ACCIDENTE DE CIRCULAȚIE

CAPITOLUL V.

- FUNCȚIONAREA ASIGURĂRILOR ÎN CAZUL REPARĂRII PAGUBELOR PRODUSE PRIN ACCIDENTE DE CIRCULAȚIE

CAPITOLUL VI.

- REPARAREA DAUNELOR MORALE PROVOCATE PRIN ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI RUTIERE

In final prezint CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA

Capitolul I al lucrării tratează apărerea siguranței circulației pe drumurile publice, prin mijloace de drept polițienesc.

Acest capitol este împărțit în trei secțiuni și anume:

Secțiunea I –Importanța economico-socială a transporturilor rutiere. Mijloace de ocrotire a siguranței circulației rutiere.

Secțiunea a II-a –Metode și mijloace de prevenire și combatere a faptelor care aduc atingere regimului circulației pe drumurile publice.

Secțiunea a III-a –Considerații introductive referitoare la combaterea faptelor ilicite privitoare la regimul circulației pe drumurile publice.

Este de dorit ca apărarea siguranței circulației rutiere să se facă în principal prin norme de drept polițienesc.

În literatura de specialitate există comentarii cu privire la introducerea și funcționarea unei ramuri distincte de drept contravențional.

Extinderea până la reglementare prin norme de drept polițienesc a siguranței circulației pe drumurile publice , nu poate decât complini și specializa această categorie importantă prin conținutul său, prin întinderea sa și prin faptul că aceste evenimente și activități sunt zilnice și fără nici un fel de oprire.

În același timp, se pot armoniza dispozițiile legale infracționale din Codul Penal și cu activitatea specifică a organelor de poliție rutieră.

Sigur că importanța economico-socială a transporturilor rutiere este deosebită. Acest lucru se datorează faptului că pe de o parte, se află în concurență cu celelalte forme de transport, aerian, naval și feroviar, iar pe de altă parte, din punct de vedere economic, al prețului, dar nici de neglijat din punctul de vedere al timpului, transporturile rutiere răspund impactului economic-social.

Din acest punct de vedere circulația rutieră trebuie protejată și principalul mijloc de protecție îl constituie metodele și mijloacele de prevenire, care în urma individualizării cauzelor ce favorizează comiterea infracțiunilor și a contravențiilor, aceste mijloace pot fi eficiente atât pentru înlăturarea infracțiunilor și contravențiilor dar și cât cu privire la sancționarea acestora.

Faptele ilicite trebuie corect concretizate, trebuie să se bucure de un sediu al incriminării, să fie perfect delimitate de alte fapte, având în vedere apariția legislației rutiere și evoluția acesteia.

Încă înainte de apariția automobilului, noțiunea de circulație exista și totodată a existat și o reglementare a acesteia, încă chiar de la începutul secolului trecut.

Prezența României în comunitatea europeană a făcut necesară apariția unui corp special de reguli care a fost intitulat „Cod rutier” și care a reglementat condițiile de bază pentru circulația pe drumurile publice.

Primul Cod rutier intitulat „Regulament pentru circulațiunea autovehiculelor” din 11 octombrie 1913 a satisfăcut necesitățile de la acea dată și a fost complinit prin Legea privitoare la circulația autovehiculelor din 21 august 1921 cu Regulamentul de aplicare al acestei legi. Aici apare pentru prima dată infracțiuni de sine stătătoare privind regimul circulației, iar legislația a evoluat, concentrându-se pe lege specială care să trateze toate aspectele privind circulația și de aceea Decretul nr. 26 din 16 iulie 1949 abrogă toate legile anterioare pentru a concentra toate aspectele rutiere într-un singur act normativ.

Legislația a evoluat până la Decretul nr. 328 din 22 aprilie 1966 urmat de regulamentul de aplicare aprobat prin HCM 772/1966.

Aceste texte normative s-au bucurat de longevitate, au condus la o doctrină unitară și la o practică judiciară bine conturată pe textul legislativ.

Capitolul II al lucrării analizează tratamentul juridico-penal al infracțiunilor cuprinse în OUG 1955/2002 cuprinzând 2 secțiuni , o secțiune cu considerații generale și o secțiune de analiză a infracțiunilor prevăzute de textul de lege.

Secțiunea cu considerații generale are un caracter introductiv, dar și general.

Secțiunea importantă este cea de analiză a infracțiunilor și aici sunt analizate în extenso, infracțiunile prevăzute de art. 85 care analizează punerea în circulație sau conducerea de vehicule neînmatriculate sau neînregistrate ori cu numere de înmatriculare false, urmat de analiza infracțiunilor prevăzute de art. 86 ce tratează conducerea fără permis, permis necorespunzător sau încredințarea vehicolului cu art. 87- conducerea sub influența alcoolului sau a altor substanțe, cu art. 89- ce tratează părăsirea locului accidentului cu modificarea sau ștergerea urmelor accidentului în intenția de a nu fi descoperit și tras la răspundere, urmate de infracțiunile cu caracter mai special privind consumul de alcool după producerea unui accident, dar și culpele de verificare tehnică, de reparare fără documente și așa mai departe.

Unele dintre ele, au fost sancționate constant în legislația rutieră. Altele dintre ele, prezintă element de noutate. Până în prezent, pentru primele doctrina și practica nu au suportat modificări. Pentru celelalte , se ivesc deja discuții teoretice dar și situații de soluții contradictorii în practica judiciară.

Cu privire la unele din aceste aspecte ne rezervăm de a face propuneri de lege ferendă în vederea aplicării unei practici judiciare constante și necontradictorii în materie.

În acest sens, un mod contradictoriu la ora actuală de soluționare în practica judiciară este cel al art. 85 din OUG 196/2002 cu o practică neconstantă , în sensul asimilării faptei de numere de înmatriculare falsificate sau neînmatriculate sau sancționarea diferită a lor, legiuitorul nefiind destul de explicit cu privire la aceste noțiuni, care permit interpretări contradictorii.

Până acum nici Înalta Curte de Casație și Justiție nu a luat o atitudine tranșantă și nu s-a stabilit o practică unitară. Dacă instanțele judecătorești nu

și-au conturat în mod unitar poziția, legiuitorul poate fi chemat la a înlătura orice suspiciuni sau interpretări diferite.

Capitolul III al lucrării analizează metodologia investigării infracțiunilor prevăzute de Codul rutier , beneficiind de 7 secțiuni, ceea ce denotă o analiză atentă a acestui aspect.

Metodologia investigării infracțiunilor prevăzute de Codul rutier are aspecte legate de elemente tehnice care primează față de elementele de natură juridică.

O investigare criminalistică făcută cu competență și profesionalism, permite o încadrare juridică corectă și ajută la stabilirea unei sancțiuni juridice corespunzătoare faptei comise.

Dacă investigarea infracțiunilor de punere în circulație și/sau conducere pe drumurile publice a unui autovehicul sau remorci neînmatriculate sau a unui tramvai neînregistrat ori cu număr fals de înmatriculare, este o chestiune pur tehnică și ușor de conturat, cele referitoare la conducere pe drumurile publice a unui autovehicul fără drept de circulație în România sau al cărui certificat de înmatriculare a fost reținut pentru defecțiuni tehnice grave, încep să ridice probleme de cercetare și sunt în strânsă corelație cu aspectele strict tehnice , cere exced juridicului, dar fără de care norma juridică nu poate fi aplicată și nu poate produce efectele scontate de legiuitor.

Nu același lucru de dificultate există la conducerea fără permis de conducere sau cu permis de conducere necorespunzător . La fel, aceeași situație mai ușoară din punct de vedere al doctrinei și practicii judiciare, situațiile de această natură având deja istoric, este și încredințarea cu știință a unui autovehicul pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane care nu posedă permis de conducere. La aceasta legiuitorul a adăugat, și bine a făcut, și încredințarea persoanelor care suferă de boli psihice sau se află sub influența unor produse sau substanțe stupefiante sau a unor medicamente cu efecte similare.

Revenind la aspectele tehnice , este cea referitoare la îmbibația alcoolică cu multiple discuții privind aparatura, recoltarea probei de sânge și așa mai departe.

Cu privire la refuzul , împotrivirea sau sustragerea de la recoltarea probelor biologice se pot face și propuneri de lege ferendă , având în vedere situațiile practice când persoana supusă testului nu contestă rezultatul și atunci se pune problema dacă mai este necesară și recoltarea probelor.

De strictă specialitate este metodologia investigării infracțiunilor de părăsire a locului accidentului , fără încuviințarea poliției ori a procurorului , existând situații foarte variate, care pot finaliza cu frica autorului accidentului față de reacția violentă a rudelor victimei.

O problemă de strictă specialitate este metodologia investigării criminalistice a infracțiunilor de neîndeplinire sau îndeplinire defectuoasă a atribuțiilor de verificare tehnică ori de inspecție tehnică ori de reparare a vehiculelor din accident fără autorizația eliberată de poliție.

Capitolul IV al lucrării analizează problema cea mai dificilă din punct de vedere teoretic și anume răspunderea civilă delictuală pentru pagubele cauzate prin accidente de circulație.

În acest capitol, primordialitatea aparține civilului și nu penalului și dacă acțiunea civilă în procesul penal este reglementată de art. 14 cod procedură penală cu încă 4 articole corelative în buna desfășurare a acțiunii penale în procesul civil, raportat la art. 998-999 Cod civil, răspunderea civilă delictuală pentru pagubele cauzate prin accidente de circulație cuprinde această importantă instituție a răspunderii civile, răspunderea civilă delictuală cu privire în mod expres la accidentul rutier.

Temeiul juridic al acțiunii în despăgubire îl reprezintă răspunderea prevăzută de art. 1000 alin 3 Cod civil și de 1000 alin 1 cod civil.

Aici se ridică la art. 1000 alin 1 Cod civil, raporturile juridice care implică existența obligației de pază a autovehiculelor fiind necesară conturarea specială a noțiunii de pază și a calității de paznic vis-a-vis de autovehicul. Mai mult, se pune în discuție și situația pazei juridice în cazurile în care autovehiculul implicat în accident a fost furat și care este gradul de responsabilitate civilă a celui care era obligat să asigure paza juridică.

Este necesar a se contura și a se lămurii că elementul esențial al răspunderii civile delictuale este prejudiciul. Fără existența acestuia nu există răspundere. Dar și când există , prejudiciul poate fi nu numai patrimonial ci și

nepatrimonial, atrăgând aceeași răspundere civilă concretă, care atrage reparația și determină modul de stabilire și acordare a despăgubirilor.

În același timp, existența prejudiciului fără raport de cauzalitate nu atrage răspundere, de aceea noțiunea de cauzalitate în domeniul răspunderii civile pentru cauzarea de prejudicii ca urmare a accidentelor de circulație, respectă elementele generale ale raportului de cauzalitate, dar se bucură și de elementele de specificitate.

De aceea este necesar a se lămuri și fundamentul răspunderii civile delictuale pentru autovehiculele ce le avem sub pază, cu finalitatea cauzelor de exonerare de răspundere civilă pentru pagubele cauzate prin accidente de circulație. Demn de remarcat, existența forței majore și nu a cazului fortuit, dar demn de remarcat și conturarea faptei victimei sau fapta unei terțe persoane.

Capitolul V al lucrării privește funcționarea asigurărilor în cazul reparării pagubelor produse prin accidentele de circulație.

Nu trebuie uitat că în evoluția istorică a dreptului, apariția asigurărilor au dus în final pentru perioada actuală, la apariția unui drept al asigurărilor, care este bine reglementat prin lege, așa încât se impune a se face un istoric al asigurărilor de bunuri alături de conceptul de asigurare, funcțiile asigurării și clasificării acesteia.

Asigurarea de răspundere civilă se face prin efectul legii pentru pagubele produse prin accidentele de circulație, existând nominalizate cazurile în care asiguratorul acordă despăgubiri și volumul acoperirii pagubei.

Legat de aceasta este regresul asiguratorului împotriva celor răspunzători de pagubă, unde spunem noi, atrage după sine și intervenția unei alte instituții de drept și anume, cea a prescripției.

În acest sens, este de remarcat că Decretul 167/1968 privește un termen general de prescripție de 3 ani de zile, dar același text de lege, în art. 8 alin. 1 spune că termenul de 3 ani curge de la data la care persoana păgubită prin săvârșirea faptei ilicite a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea, precizând că în raporturile ce izvorăsc din asigurare termenul de prescripție este de 2 ani.

Este necesar a se sublinia acest aspect, deoarece acest text de lege îl silește pe asigurator de a ieși din starea de nepăsare cât se poate de rapid pentru recuperarea prejudiciului.

Nu mai departe de acest lucru trebuie văzut că noul Cod civil, în materia asigurărilor, în art. 2515 referitor la termenul de prescripție stipulează în dreptul la acțiune întemeiat pe un raport de asigurare s-au reasigurare se prescrie în termen de 2 ani, nelăsând loc de alte interpretări.

Asigurarea facultativă de răspundere civilă se diferențiază din punctul de vedere al regimului juridic de asigurare obligatorie de răspundere civilă, dar neexcluzând și alte forme de asigurări facultative.

La aceste aspecte nu trebuie uitat că există și asigurarea de răspundere civilă prin sistem „carta verde”, sistem internațional care asigură o binemeritată protecție.

În același timp trebuie subliniate și conflictele de legi cu privire la răspundere civilă pentru prejudiciile cauzate prin accidente de circulație, unde problema esențială este ce a stabilirii legii aplicabile în soluționarea litigiilor.

Nu lipsit de importanță și de actualitate este problema răspunderii agenților diplomatici și consulari pentru prejudiciile cauzate prin accidente de circulație, fără a vorbi de răspunderea penală.

De lege ferendă însă ar trebui analizată și răspunderea militarilor în situația producerii unor accidente, atât din punct de vedere al legii penale cât și din punct de vedere al legii civile, în funcție de locul faptei, condițiile săvârșirii acesteia, legislația statului respectiv și acceptarea sau derogarea de la convențiile bilaterale sau internaționale.

Ultimul capitol, capitolul VI analizează repararea daunelor morale provocate prin încălcarea legislației rutiere.

În dreptul nostru, daunele morale au avut o perioadă în care nu au fost admise și ne referim la perioada dreptului de tip socialist. Deci o perioadă lungă de timp, doctrina și practica judiciară nu a cercetat și nu s-a pronunțat cu privire la această noțiune.

Ulterior, daunele morale au început să fie admise sau reluat problemele de doctrină și s-au ivit și situații de practică judiciară inconsecventă. Cert este însă că repararea daunelor morale este un lucru de bun augur și dă satisfacție legislației în vigoare.

Nu trebuie uitat că atingerea drepturilor nepatrimoniale cauzează daune morale, așa încât s-a impus necesitatea clasificării prejudiciilor morale.

Și atunci, s-a trecut la repararea daunelor morale prin mijloace de natură nepatrimonială și la repararea daunelor morale prin mijloace patrimoniale, în esență prin despăgubiri bănești.

Reparația prin despăgubire bănească este de natură a satisface daunele morale pentru că prin aceste sume de bani se pot acoperi sau reeduce durerile fizice, dar și suferințele psihice.

Este necesar pe cât posibil ca victima, chiar dacă nu poate reveni la situația anterioară, prin plata daunelor morale să poată duce un mod de viață decent, nediscriminator, iar suferințele fizice și îndeosebi cele psihice să poată fi atenuate, dacă nu înlăturate.

Sigur că este necesară și repararea prejudiciilor morale ce decurg din comiterea infracțiunii de ucidere din culpă. Nu este suficientă despăgubirea materială. Aceasta acoperă cheltuielile de moment. Trebuie avut în vedere însă și repararea daunelor morale care să permită a trece peste acest eveniment de nedorit care este care este accidentul rutier ce a dus la moartea victimei. Nu trebuie uitat că impactul este devastator și este nevoie de timp și de alte condiții pentru repararea sau ameliorarea sa.

Vătămarea corporală din culpă merge la acoperirea pagubelor materiale, dar implică și daune morale care pot atinge prejudiciul estetic și de agrement.

Bineînțeles toate aceste aspecte juridice nu trebuie să fie conduse până la exagerări, deoarece nu sunt de dorit și nu sunt benefice.

De aceea a fost necesar a se analiza criteriile de apreciere a prejudiciilor morale și a despăgubirilor bănești pentru repararea daunelor morale.

Importanta elaborării unei asemenea lucrări, a studierii, documentării și cercetării acestui domeniu este deosebită.

Pe de o parte am încercat re poziționarea actelor normative rutiere de la „marginea” dreptului unde cu neglijența au fost plasate, spre o poziție de centru sau apropiată de acesta, în vederea acordării în mod justificat a importanței ce i se cuvine, ca o consecință a impactului pe care îl produce în societate și despre care am amintit anterior.

Pe de altă parte chiar dacă ne aflăm în analiza și cercetarea unei legislații speciale, legislația rutieră, consecințele nerespectării acesteia, depășesc cadrul limitat iar efectele se regăsesc pe o arie cu mult mai mare și cu consecințe mai grave și deosebite.

În fine, tema este de actualitate iar încercarea soluționării acesteia fără a falsifica sau exagera unele cifre, fără a încerca să ne ascundem după anumite instituții, fără a încerca diluarea legislației în alte acte normative, fenomenul rutier este actual și trebuie să se bucure de o reglementare clară, lipsită de echivoc, ușor accesibilă și potrivită situației actuale. Asta cu atât mai mult cu cât la traficul rutier suntem participanți de pe poziții egale și din ce în ce mai numeroși. Fără o legislație clară, completă, explicită, fără o legislație corect înțeleasă și cu profesionalism aplicată de cei chemați să facă acest lucru și din convingere respectată de cei care participă la trafic, consecințele nu vor putea fi decât negative cu o serie întreagă de efecte în lanț, pornind de la fapta penală în sine, până la acel cunoscut preț al durerii.

Concluzionând, tocmai pentru faptul numărului extrem de mare de oameni care, în mod direct sau indirect sunt anorați în acest fenomen, importanța analizei lui devine de interes, iar **beneficiari**, chiar cu riscul de a fi acuzat de exagerare, **suntem noi toți**.

CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA

Deși a inițiat numeroase controverse, Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 195/2002, privind circulația pe drumurile publice, republicată în M. Of., Partea I, nr. 670 din 03.08.2006, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 63 din 20.09.2006, și-a demonstrat, până în

momentul actual, pe deplin utilitatea. Reducerea numărului persoanelor care au murit în accidente de circulație este consecința firească a scăderii numărului de evenimente rutiere grave produse pe drumurile publice.

Relevantă în susținerea celor afirmate mi se pare o comparație și anume: dacă în perioada 1 decembrie 2006 - 19 ianuarie 2007, în cele 926 de accidente grave înregistrate și-au pierdut viața 271 de persoane, în perioada similară, anterioară, 1 decembrie 2005 - 19 ianuarie 2006, pe șoselele din România s-au produs 945 de accidente grave, în care au murit 357 de oameni.

Se constată o scădere a numărului de morți cu 86 de persoane (- 24%).

Așadar, situația operativă rutieră, la nivel național, este mult mai bună decât înainte de implementarea noii legislații în domeniu, deși agenții de poliție rutieră au manifestat indulgență față de conducătorii de autovehicule care au comis abateri vădit neintenționate și nu foarte grave la regimul circulației, numai în prima lună (decembrie 2006) fiind aplicate 22.304 avertismente scrise și peste 230.000 de avertismente verbale și recomandări.

Scăderea mortalității în accidentele rutiere se datorează, în principal, conștientizării de către majoritatea participanților la trafic a respectării noilor prevederi legale. Trebuie, însă, evidențiat și faptul că evoluția pozitivă menționată se datorează și centurii de siguranță, mult mai des folosită de către conducătorii auto după 1 decembrie 2006.

Numai în prima lună de aplicare a noilor prevederi legale s-a constatat atingerea la un procent de peste 80% a celor care folosesc acest accesoriu, în condițiile în care anterior datei de 1 decembrie, doar 31% dintre conducătorii de autovehicule îl utilizau.

Cu toate acestea există și aspecte negative. Acestea pot consta în nerespectarea legii, prin săvârșirea de fapte care sunt de natură contravențională sau penală. De asemenea, pot apărea datorită aplicării neunitare sau neconforme a legii. O ipoteză deloc încurajatoare este aceea în care unele fapte, deși lezează valorile sociale grav, sunt tratate cu blândețe de către lege sau sunt neacoperite de prevederile normei de incriminare.

Asistăm nu de puține ori la comiterea unor accidente grave de circulație, soldate cu victime umane sau cu prejudicii materiale, comise de persoane ce dețin averi colosale. De foarte multe ori, aceste persoane sfidează

autoritățile și încalcă legea tocmai pentru că știu că își permit să plătească amenzile prevăzute de Codul Rutier, cuantumurile acestora fiind minuscule prin raportare la veniturile lor. Au astfel impresia că își pot subordona legea și reprezentanții legii dacă grosimea contului bancar deținut este suficient de mare astfel încât să considere că a respecta legea este o opțiune în lumea celor bogați.

Din acest motiv, o propunere de **lege ferenda** o reprezintă adaptarea valorii sancțiunilor contravențiilor în funcție de veniturile contravenienților. Acest sistem funcționează cu succes în mai multe state europene, dovedind că scopul legii este atins printr-un caracter punitiv strict.

O altă propunere de modificare a legii o constituie anularea permisului auto pe o perioadă de minim doi ani în cazul săvârșirii repetate de contravenții la regimul circulației și implementarea unui cazier rutier. Anularea permisului să fie făcută prin efectul legii, la cumularea mai multor contravenții iar redobândirea dreptului de a conduce să nu poată avea loc înaintea expirării perioadei legale și fără susținerea unui examen special.

La nivel național fiecare țară face eforturi pentru implementarea de sisteme tehnice care să permită identificarea de exemplu a plăcuțelor de înmatriculare a mașinilor contravenienților și aplicarea sancțiunilor necesare în asemenea situații. Cu toate acestea, totul se complică, însă, când vine vorba de plăcuțele străine, pe care radarele nu pot să le recunoască. Șoferul rămâne astfel neidentificat și nu va fi niciodată sancționat. Din acest motiv, **se impune** la nivel european, adoptarea unor acorduri bilaterale sau chiar a unor decizii pentru schimbul de informații, astfel încât șoferii să nu mai rămână nepedepsiți atunci când comit grave infracțiuni rutiere în altă țară europeană decât cea de origine.

Practica judiciară a relevat patru mari cauze de producere a celor mai multe și mai grave accidente rutiere, și anume: excesul de viteză, alcoolemia, trecerea pe roșu și conducerea fără centură de siguranță.

Cum am arătat mai sus concepția participanților la trafic în legătură cu purtarea centurii de siguranță este într-o schimbare pozitivă. Cu toate acestea, celelalte cauze prezintă o pericolozitate sporită, care poate fi combătută cu măsuri stricte. În acest sens, pot fi formulate și **următoarele propuneri de modificare** a legislației în vigoare.

Introducerea în categoria infracțiunilor a faptei persoanei care depășește cu peste 50 km/oră a limitelor de viteză stabilite pentru diferitele categorii de drum.

Confiscarea autovehiculelor direct de polițiști în cazul incidentelor grave. Această măsură va avea în vedere trei categorii de soferi: cei care nu au obținut niciodată permisul, cei care conduc având permisul suspendat sau cei al caror permis a fost anulat. Bunul confiscat va fi pus în vânzare iar banii obținuți vor constitui venit la bugetul de stat.

Această măsură ar putea fi aplicată și în cazul celor care depășesc cu peste 50 de kilometri pe oră viteza legală.

Nu putem trece cu vederea că nu numai participanții la traficul rutier trebuie responsabilizați ci și cei chemați să aplice legea, respectiv agentul constator, respectiv politistul rutier.

Această opinie se bazează pe situația în care în prezent mai mult de jumătate din procesele verbale de constatare a contravențiilor la regimul circulației rutiere sunt anulate de instanțele de judecată pentru vicii de formă, respectiv pentru necorespunzătoare a acestora de către agenții constatori.

Prin completarea necorespunzătoare agentul constator se află în culpă privind realizarea corespunzătoare a atribuțiilor ce îi revin, culpă pentru care ar trebui să răspundă, întrucât aceasta atrage pe lângă cheltuieli de judecată în sarcina statului român, o subminare a autorității legii care îndeamnă la desconsiderarea unor valori înscrise în Codul Rutier Român. De asemenea, prin anularea acestor procese verbale de constatare a contravențiilor se ajunge în situația în care statul este pus în situația de plată a cheltuielilor de judecată sau eventuale despăgubiri către contravenientul/petent a cărui plângere contravențională a fost admisă, iar încrederea cetățenilor în autorități și puterea de normare a legii se diminuează.

Din motivele expuse mai sus propun introducerea după art. 129 a art. 129¹ cu următorul cuprins:

„Ministerul Administrației și Internelor se va îndrepta împotriva agentului constator pentru recuperarea prejudiciilor constând în cheltuieli de judecată sau despăgubiri acordate de instanța de judecată prin hotărâre judecătorească,

în situația în care plângerea contravențională formulată de contravenient este admisă de instanța de judecată pentru vicii de formă la întocmirea procesului verbal de constatare a contravenției.”

Nu trebuie uitat faptul că prin săvârșirea unor fapte grave se produc anumite consecințe, uneori ireparabile, care susțin ideea acordării unor daune morale. Și în acest domeniu se impune o reglementare cât mai corespunzătoare a reparării daunelor morale, deoarece numai în acest fel se poate asigura o protecție juridică sporită a personalității umane. Consider că, următoarele idei merită să fie reținute într-o viitoare reglementare a reparării prejudiciilor morale în dreptul nostru civil:

a) Reglementarea expresă prin lege (eventual modificarea art. 54 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și la persoanele juridice), dar cât mai precisă și completă, a drepturilor extrapatrimoniale prin a căror atingere sau vătămare se cauzează prejudicii morale reparabile.

b) Repararea prejudiciilor morale, în cazurile de încălcare a drepturilor extrapatrimoniale reglementate de lege, să fie expres prevăzută în Codul nostru civil.

c) Legea să prevadă că indemnizarea prejudiciilor morale trebuie admisă atât în cazul faptelor ilicite prejudiciale cu caracter penal, cât și în cazul faptelor ilicite prejudiciabile cu caracter civil (contractual sau extracontractual).

d) Repararea daunelor morale să fie recunoscută atât în cazul în care acestea provin din leziuni corporale (este cazul prejudiciilor corporale), cât și în cazul în care acestea sunt independente de vătămrile fizice (de exemplu, daunele morale pur psihice, rezultate din atingerea cinstei, onoarei, prestigiului și reputației persoanei etc).

e) În caz de deces al victimei, legea să prevadă că persoanele care pot pretinde o reparație cu titlul de daune morale sunt rudele apropiate sau soțul supraviețuitor, dacă reparația este justificată. Aceasta sugestie se afla printre recomandările Consiliului Europei cu privire la repararea daunelor morale.

f) În cazul victimelor aflate în stare vegetativa cronică, ar fi indicat să se prevadă că persoanele apropiate, care supraveghează și îngrijesc permanent victima, cu prețul restrângerii vieții lor personale, au dreptul la repararea propriului lor prejudiciu moral.

g) Cu privire la mijloacele de reparare a daunelor morale, legea ar trebui să prevadă expres că repararea se face prin plata unei indemnizații bănești, iar în anumite cazuri și prin măsuri de natura nepatrimonială. Ar fi indicat ca legea să precizeze cazurile în care repararea daunelor morale poate fi asigurată și prin asemenea măsuri nepatrimoniale, și care anume măsuri au fost avute în vedere cu precădere. Apreciez că unele tipuri de prejudicii morale, cum sunt cele rezultate din atingerile aduse cinstei, onoarei, demnității, prestigiului și reputației unei persoane prin denigrări sau defăimări, ar putea fi reparate și prin măsuri nepatrimoniale.

h) Indemnizarea unui prejudiciu moral permanent se poate face și prin prestații periodice, cu luarea măsurilor necesare împotriva devalorizării monedei.

i) Ar fi indicat să se consacre legislativ criteriile de apreciere a prejudiciilor morale și de cuantificare a despăgubirii destinate reparării acestora. Criteriile de apreciere a prejudiciilor morale sunt, după părerea mea: importanța prejudiciului moral, durata menținerii consecințelor vătămării, intensitatea durerilor fizice și psihice, tulburările și neajunsurile suferite de persoana vătămata.

Criteriile de cuantificare a despăgubirii sunt: gravitatea prejudiciului moral și echitatea. Gravitatea prejudiciului moral va fi stabilite de judecător pe baza circumstanțelor obiective și subiective ale fiecărui caz concret în parte.

j) În sfârșit, se impune armonizarea legislației noastre cu aceea din țările europene avansate în domeniul reparării daunelor morale și recomandările Consiliului Europei cu privire la repararea daunelor morale.

BIBLIOGRAFIE

LEGISLAȚIE

1. Constituția României, adoptată la 08.12.1991.
2. Codul Penal Român - publicat în B. Of nr.79-79 Bis din 21.06.1968 republicat în B. Of nr. 55-56 din 23.04.1973, republicat în M. Of. nr.65 din 16.04.1997 în temeiul art. III din Legea 140/1996.
3. Codul de Procedură Penală - publicat B. Of nr. 145-146 din 12.11.1968 republicat în M. Of. nr. 58-59 din 26.04.1973, republicat în M. Of. nr. 78/30.04.1997 în temeiul art. IV din Legea 141/1996.
4. Codul civil român.
5. Codul de procedură civilă.
6. Decretul nr. 328/1966, republicat în anul 1984 privind circulația pe drumurile publice, în prezent abrogat.
7. Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966, republicat, aprobat prin H.C.M. 772/1966, cu modificările ulterioare până în anul 1999, în prezent abrogat.
8. Ordonanța de urgență nr. 195 din 12 decembrie 2002, republicată privind circulația pe drumurile publice - Textul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată în M. Of. al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, actualizată în baza actelor normative modificatoare, publicate în M. Of. al României, Partea I, până la 2 august 2007, respectiv:
 - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 63/2006, aprobată cu modificări prin Legea nr. 6/2007;
 - Hotărârea Guvernului nr. 1391/2006, cu modificările ulterioare;
 - Legea nr. 6/2007;
 - Decizia Curții Constituționale nr. 347/2007;
 - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69/2007;
 - Decizia Curții Constituționale nr. 661/2007.
9. Legea nr. 49 din 08.03.2006 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 195/2002, privind circulația pe drumurile publice publicată în M. Of. nr. 246/ 20.03.2006 – renumerotată.
10. Hotărârea Guvernului nr. 1391/2006 pentru aprobarea Regulamentului

- de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice - publicată în M. Of. al României, Partea I, nr. 876/2006 - modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2007, publicată în M. Of. al României, Partea I, nr.64/2007.
- 11.** Legea nr. 118/1996, privind constituirea și utilizarea fondului special al drumurilor.
 - 12.** Legea nr. 126/1997, pentru ratificarea Convenției Europene cu privire la efectele interzicerii exercitării dreptului de a conduce un vehicul cu motor, adoptată la Bruxelles la 03.06.1976.
 - 13.** Legea nr. 466 din 12 noiembrie 2003, pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 17/2002 privind stabilirea perioadelor de conducere și a perioadelor de odihnă ale conducătorilor vehiculelor care efectuează transporturi rutiere naționale.
 - 14.** Legea nr. 152 din 14 mai 2004, privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 25/2004 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 17/2002 privind stabilirea perioadelor de conducere și a perioadelor de odihnă ale conducătorilor vehiculelor care efectuează transporturi rutiere M. Of. 462/24.05.2004.
 - 15.** Hotărârea nr. 147 din 26 martie 1992 privind blocarea, ridicarea, transportul, depozitarea și eliberarea autovehiculelor sau remorcilor staționate neregulamentar pe drumurile publice, emitent Guvernul României, publicată în M. Of. nr. 59 din 6 aprilie 1992.
 - 16.** Hotărârea nr. 610 din 30 septembrie 1992 privind cartea de identitate a vehiculului, emitent Guvernul României, publicată în M. Of. nr. 262 din 21 octombrie 1992.
 - 17.** Ordonanța nr. 78 din 24 august 2000 privind omologarea, eliberarea cărții de identitate și certificarea autenticității vehiculelor rutiere în vederea înmatriculării sau înregistrării acestora în România.
 - 18.** Ordonanța nr. 81 din 24 august 2000 privind certificarea încadrării vehiculelor rutiere înmatriculate în normele tehnice privind siguranța circulației rutiere, protecția mediului și în categoria de folosință conform destinației, prin inspecția tehnică periodică.
 - 19.** Hotărârea nr. 1391 din 4 octombrie 2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice - publicată în M. Of. al României, Partea I, nr. 876/2006 - modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2007, publicată în M. Of. al României, Partea I, nr. 64/2007.
 - 20.** Legea nr. 466 din 12 noiembrie 2003 pentru aprobarea Ordonanței

- Guvernului nr. 17/2002 privind stabilirea perioadelor de conducere și a perioadelor de odihnă ale conducătorilor vehiculelor care efectuează transporturi rutiere naționale publicată în M. Of. Nr. 837 din 25.11.2003.
- 21.** Ordonanța nr. 25 din 29 ianuarie 2004 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 17/2002 privind stabilirea perioadelor de conducere și a perioadelor de odihnă ale conducătorilor vehiculelor care efectuează transporturi rutiere, emitent Guvernul României, publicat în M. Of. nr. 88 / 31.01.2004.
 - 22.** Legea nr. 152 din 14 mai 2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 25/2004 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 17/2002 privind stabilirea perioadelor de conducere și a perioadelor de odihnă ale conducătorilor vehiculelor care efectuează transporturi rutiere, emitent Parlamentul, Publicată în M. Of. nr. 462 din 24 mai 2004.
 - 23.** Decretul nr. 566 din 8 iulie 1968 pentru ratificarea Convenției cu privire la relațiile diplomatice, încheiată la Viena la 18 aprilie 1961, emitent Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România publicat în Buletinul Oficial nr. 89 din 8 iulie 1968.
 - 24.** Convenția Europeană pentru reprimarea infracțiunilor rutiere - Strasbourg, 30 noiembrie 1964 - (ratificată de România prin Legea nr. 183/1997, publicată în M. Of. al României, Partea I, nr. 316/1997).
 - 25.** Ordonanța nr. 40 din 14 iulie 2005 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 81/2000 privind certificarea încadrării vehiculelor rutiere înmatriculate în normele tehnice privind siguranța circulației rutiere, protecția mediului și în categoria de folosință conform destinației, prin inspecția tehnică periodică.
 - 26.** Ordonanța de Urgență nr. 109 din 14 iulie 2005 privind transporturile rutiere - Text în vigoare începând cu data de 1 octombrie 2006.
 - 27.** Legea nr. 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, emitent Parlamentul, publicată în M. Of. nr. 305 din 9 mai 2002.
 - 28.** Ordonanța de Urgență nr. 189 din 21 decembrie 2005 pentru stabilirea unor măsuri privind vehiculele rutiere înmatriculate, text în vigoare începând cu data de 9 decembrie 2006.
 - 29.** Hotărârea nr. 1777 din 21 octombrie 2004 privind introducerea restricției de circulație pe unele sectoare de autostrăzi și de drumuri naționale europene (E) pentru vehiculele rutiere, altele decât cele destinate exclusiv transportului de persoane, în zilele de vineri, sâmbătă, duminică și de sărbătoare legală.

30. Convenția europeană pentru reprimarea infracțiunilor rutiere - Strasbourg, 30 noiembrie 1964 - (ratificată de România prin Legea nr. 183/1997, publicată în M. Of. al României, Partea I, nr. 316/1997).
31. Convenția asupra circulației rutiere și Convenția asupra semnalizării rutiere, încheiate la Viena la 8 noiembrie 1968, precum și Acordurile de completare a acestora - Decretul nr. 318 / 1980.
32. Convenția asupra circulației rutiere și Protocolul relativ la semnalizarea rutieră, încheiate la 19 septembrie 1949, la Geneva - Decretul nr. 442/1960.
33. Protocolul la Convenția referitoare la contractul de transport mărfuri pe șosele (C.M.R), semnat la Geneva la 5 iulie 1978 - Decretul nr. 66/1981.
34. Acordul european asupra marilor drumuri de circulație internațională, încheiat la Geneva la 15 noiembrie 1975 - Decretul nr. 149/1985.
35. Acordul european privind marile linii de transport internațional combinat și instalații conexe (A.G.T.C.), încheiat la Geneva la 1 februarie 1991 - Legea nr. 8/1993.
36. Acordul european referitor la semnele rutiere, adoptat la Geneva, la 13 decembrie 1975 - Decretul nr. 428/1963.
37. Acordul european referitor la transportul rutier internațional al mărfurilor periculoase (A.D.R.), încheiat la Geneva la 30 septembrie 1957 – Legea nr. 31/1994.
38. Protocolul privind colaborarea multilaterală în acordarea ajutorului tehnic și a altor ajutoare parcului rulant auto folosit în traficul internațional încheiat la Budapesta la 3 decembrie 1975 - H.C.M. nr. 187 / 1976.
39. Convenția privitoare la regimul fiscal al vehiculelor automobile străine, încheiată la Geneva la 30 martie 1931 - Legea nr. 125/1935, Decretul nr. 1478/1935, Decretul nr. 51/1967, Decretul nr. 1065/1967.
40. Convenția europeană privind reprimarea infracțiunilor rutiere, adoptată la Strasbourg la 30 noiembrie 1964 - Legea nr. 183/1997.
41. Acordul privind transportul internațional ocazional de călători cu autocarul și autobuzul (Acordul INTERBUS), semnat de România la Bruxelles la 2 octombrie 2000 - Legea nr. 439/2002.

TRATATE, CURSURI, MONOGRAFII

42. Adam, I., Drept civil. Teoria generală a obligațiilor, Ed. All Beck, București, 2004

43. Albu, I. Drept civil. Contractul și răspunderea contractuală, Editura Dacia 1994
44. Albu, I. Ursa, V. Răspunderea Civilă pentru daunele morale, Editura Dacia, 1979
45. Alexandresco, D. Principiile Dreptului Civil român, vol III, București 1926
46. Alexandresco, D. Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principiile legislațiunii străine, tomul V, Iași 1868
47. Barac, L., Răspunderea și sancțiunea juridică, Ed. All Beck, București, 1997
48. Bălan, L., Răspunderea civilă pentru produse cu defecte în reglementarea Legii nr. 240/2004, Dreptul nr. 12/2004
49. Bălănescu, R., Baicoianu, Al. Drept civil român, Studiu de doctrina și jurisprudența, București, 1943
50. Bârsan, C, Drept civil. Drepturi reale principale, Ed. All Beck, 2001
51. Bârsan, C, Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole. Drepturi și libertăți, vol. I, Ed. C. H. Beck, București, 2005
52. Beleiu, G., Drept civil român, Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, Editura „Șansa” S.R.L., București, 1993
53. Beleiu, Gh., Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, ed. a X-a revăzută și adăugită de M. Nicolae și P. Truca, Ed. Universul juridic, București, 2005
54. Bessieres-Roques, I; Fournier, C.; Hugues, H; Riche F. Expertise-Precis d evaluation du dommage corporel, ed. LArgus, 1997
55. Bodoașcă, T., Discuții privind sfera de aplicare a art. 1000 alin. (1) (teza întâi) din Codul civil, Dreptul nr. 10/2006
56. Boila L. R., Răspunderea civilă delictuală obiectivă, Ed. C.H. Beck, București, 2008
57. Boila L. R., Răspunderea civilă delictuală subiectivă, Ed. C.H. Beck, București, 2009
58. Boroi, G, Drept civil. Parte generală. Persoanele, ed. a II-a, Ed. All Beck, București, 2001
59. Botea, Gh., Răspunderea civilă delictuală în accidente de circulație, Ed. Casa Europeană, București, 1992
60. Botea G., Susală I. - Răspunderea civilă delictuală în accidente de circulație, Editura Casa Europeană, București, 1992.

61. Carpenaru, Stanciu D.,. Drept comercial român, Editura All, București 1995
62. Cantacuzino, Matei B. Elementele dreptului civil român, București, 1921
63. Carbonier, J. Droit civil,4 Les obligations Presses Universitaires de France, Edition Paris 1972
64. Cernea, E., Molcuț, E., Istoria statului și dreptului românesc, Ed. Universul juridic, București, 2006
65. Chartier, Y. La reparation du prejudice, Trăite, Dalloz, 1981
66. Chirică, D., Predarea conformă a lucrului vândut, Revista de drept internațional privat și drept privat comparat, 2006
67. Chirică, D., Contracte speciale civile și comerciale, vol. I, Ed. Rosetti, București, 2005
68. Chirică, D., Drept civil. Contracte speciale, Ed. Lumina Lex, București, 1997
69. Cojocaru O. - „Circulația pe drumurile publice”, Editura C.H.Beck, 2007
70. Cosmovici, P., coordonator Tratat de drept civil, vol I, Ed Academiei R.S.R., București 1989
71. Costin, M.N., Costin, M.C., Dicționar de drept civil, Ed. Lumina Lex, București, 2004
72. Costin M., „Răspunderea penală și civilă pentru încălcarea regulilor de circulație pe drumurile publice” Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978
73. Deak, Fr., Contracte civile, vol. I, reeditat de autorii L. Mihai, R. Popescu, Ed. Universul Juridic, București, 2006
74. Deleanu, I., Ficțiunile juridice, Ed. All Beck, București, 2005
75. Deleanu, I., Instituții și proceduri constituționale - în dreptul comparat și în dreptul român, Tratat, Ed. Servo-Sat, Arad, 2003
76. Deleanu, I., Grupurile de contracte și principiul relativității efectelor contractului - răspunderea contractuală pentru fapta altuia, Dreptul nr. 3/2002
77. Deleanu, I., Grupurile de contracte și principiul relativității efectelor contractului - răspunderea contractuală pentru fapta altuia, Dreptul nr. 3/2002
78. Dobrinoiu V., Nistoreanu G., Pascu I., Molnar I., Boroi A., Lazăr V. Drept penal, partea generala, Editura All Beck, București, 1997
79. Dongoroz V. (coordonator), Kahane S., Antoniu G., Bulai C., Iliescu N.,

- Stănescu R. - Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român, partea generală, Editura Academiei Române, 1975
80. Duculescu, V., Protecția juridică a drepturilor omului, Ed. Lumina Lex, 2005
81. Eliescu, M. Răspunderea civilă delictuală, Editura Academiei, București, 1972
82. Filipescu, I.P., Filipescu, I. A., Teoria generală a obligațiilor, Ed. Universul juridic, București, 2004
83. Ghimpa, N.D. Răspunderea civilă delictuală și contractuală, Studiu de doctrină și jurisprudență, București, 1946
84. Goicovici, J., Garanția ascendentă pentru viciile ascunse ale lucrului vândut, Revista de drept internațional privat și drept privat comparat, 2006
85. Goicovici, J., Dreptul consumației, Ed. Sfera juridică, Cluj-Napoca, 2006
86. Goicovici, J., Riscul de dezvoltare, Dreptul nr. 6/2005
87. Goicovici, J., Obligația de consiliere, Revista Dreptul Afacerilor nr. 4/2005
88. Gorunescu M., Codul Penal și infracțiuni în legi speciale, Ediția 2007, Editura C.H.Beck.
89. Gouttes, R.D. Tort mortal II, Repertoire des arretets, 1142 b. Fiche de complement, 1 janvier 1989
90. Gouttes, R.D. Tort mortal II, Repertoire des arretets, 1141 b. Fiche de complement mise au point, 1 janvier 1989
91. Greber, P.Y. Droit suisse de la securite sociale, Lausanne 1982
92. Hamangiu, C. Codul Civil adnotat, vol II, București, 1925
93. Hangiu, C. Georgean, N. Codul civil adnotat, vol VII, București 1931
94. Hamangiu, C, Georgean, N., Codul civil adnotat, Ed. All Beck, București, vol. I, 2003, vol. II, 2000, vol. III, 2003, vol. IV, 2003
95. Hanga, V. Drept privat român, Editura Didactică și pedagogică, București, 1977
96. Hanga, V., Bocșan, M.D., Curs de drept privat român, Ed. Rosetti, București, 2005
97. Ionascu, A; Comsa, N.; Muresan, M. Dreptul de autor în Republica Socialistă România, Editura Academiei, București 1969
98. Ionascu, T. Curs de drept civil. Teoria generaăa a contractelor și

- oligațiunilor, curs litografiat. Facultatea de drept din București
99. Ionescu, C, Constituția României - Legea de revizuire comentată și adnotată cu dezbateri parlamentare, Ed. All Beck, București, 2003
 100. Iorgovan, A., Noua lege a contenciosului administrativ. Geneză, explicații și jurisprudență, ed. a II-a, Ed. Kullusys, București, 2006
 101. Iorgovan, A., Noua lege a contenciosului administrativ. Geneză și explicații, Ed. Roata, 2004
 102. Iorgovan, A., Tratat de drept administrativ, vol. I-II, ed. a IV-a, Ed. All Beck, București, 2005
 103. Jugastru, C, Repararea prejudiciilor nepatrimoniale, Ed. Lumina Lex, București, 2001
 104. Lalou, H. La responsabilite civile, Librairie Dalloz, Paris, 1928
 105. Lambert-Faivre, Y. Droit du dommage corporel, 3 ed. Dalloz, Paris 1974
 106. Leu D., Cours de legislație rutieră, Editura Iulian, București, 2007
 107. Lindon, R. Les droits de la personalite , Dalloz , Paris 1974
 108. Lulă, I., Observații asupra răspunderii pentru fapta altuia reglementată de art. 1434 alin. 2 din Codul civil, Dreptul nr. 7/2001
 109. Lulă, I., Sferdian, L, Discuții cu privire la răspunderea contractuală pentru fapta altuia, Dreptul nr. 8/2005
 110. Malherbe,J. La vie privee et le droit moderne, Dalloz, Paris 1968;
 111. Mazeaud,H.. L.et J., Lecons de droit civil, tome deuxieme, Editions Montchrestien, Paris, 1956
 112. Mazeaud, H; Mazeaud, L. Trăite theorique et pratique de la responsabilite civile delictuelle et contractuelle, Sirey, paris, 1934
 113. Minovici, Mina Tratat complet de Medicina Legala, vol II, Edit.Ateliere Grafice SOCEC&CO Societte Anonima, București, 1930
 114. Mircea N.Costin Răspunderea civilă și penală pentru inculcarea regulilor de circulație pe drumurile publice, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1978
 115. Neculaescu, S., Reflecții privind fundamentul răspunderii civile delictuale, Dreptul nr. 11/2006
 116. Philippe le Tourneau La responsabilite civile, Dalloz, Paris, 1982
 117. Planiol, M.; Ripert,G. Droit civil francais, tome VI, Obligations, Librairie generale de droit et de la jurisprudence, Paris 1952

118. Pop, L., *Tratat de drept civil. Obligațiile. Vol. I. Regimul juridic general*, Ed. C.H. Beck, București, 2006
119. Pop, L., *Răspunderea subsidiară în Proiectul Noului Cod civil român*, *Dreptul* nr. 10/2007
120. Pop, L., *Discuții în legătură cu unele clasificări ale obligațiilor după obiectul lor*, *Dreptul* nr. 8/2005
121. Pop, L., *Discuții de lege lata cu privire la recunoașterea existenței unui principiu de răspundere civilă delictuală pentru fapta altuia consacrat în Codul civil român*, *Dreptul* nr. 8/2004
122. Pop, L., *Răspunderea civilă contractuală pentru fapta altuia*, *Dreptul* nr. 11/2003
123. Pop, L. *Drept Civil, Teoria generală a obligațiilor, vol. I*, Editura Fundației „Chemarea” Iași 1993
124. Roșioru, F., *Accepțiunea clasică asupra naturii juridice a datoriiilor de valoare*, *Revista Română de Drept al Afacerilor* nr. 5/2005
125. Savatier, R *Le droit, 1 amour et la liberte*, Paris 1963
126. Stătescu, C, Bârsan, C, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, ed. a VIII - a, Ed. All Beck, București, 2002
127. Stănescu, C; Bârsan, C *Tratat de drept Civil, Teoria generală a obligațiilor*, Editura Academiei R.S.R., București, 1981
128. Stark, B. *Droit civil, Obligations*, Librairies Techniques, Paris, 1972
129. Tercier, P. *Contribution a 1 etude du tort moral et de sa reparation en droit suisse*, Fribourg, 1971
130. Toulemon, A; Moore, J. *Le prejudice corporel et moral en droit comniun*, Paris, Sirey, 1968
131. Tudor R. Popescu; Anca, P. *Teoria generală a obligațiilor*, Editura științifică, București, 1968
132. Turianu C. - *„Infracțiunile rutiere”*- Editura All Beck, București, 2000

ARTICOLE, NOTE, STUDII

133. Albu, I. *Răspunderea civilă contractuală pentru prejudiciile nepatrimoniale în „Dreptul 8/1992*
134. Albu., I. *Considerații în legătură cu revenirea jurisprudenței noastre la practica reparării bănești a daunelor morale, în „Dreptul”*

nr.8/1996

135. Andrei, P.; Safta-Romano, E. Protecția juridică a dreptului la propria imagine, în „Dreptul” nr.5-6/1993
136. Bărligeanu, G.; Achim D. Evaluarea daunelor morale, în Tribuna Economică, nr.25 din 19 iunie 1997
137. Beignier, B. Note la Decizia din 2 iulie 1997 a Curții de Apel din Paris, în Recueil Dalloz Sirey nr.43/4 decembrie 1997
138. Beligradeanu, S. Problema admisibilității acordării despăgubirilor pentru prejudiciile nepatrimoniale (daunele morale) cauzate părților în procesul executării contractului de muncă, în „Dreptul”, nr.8/1992
139. Belissent, J., Contribution a l'analyse de la distinction des obligations de moyens et des obligations de resultat, L.G.D J., Paris, 2001
140. Benabent, A., Droit civil. Les obligations, Paris, Montchrestien, 1997
141. Benac-Schmidt, F., Responsabilite du fait des bâtiments, Repertoire civil Dalloz, 2003
142. Boar, M. Repararea bănească a daunelor morale în dreptul; unor state vest-europene, în „Dreptul” nr.10/1996
143. Boar, M. Metode și criterii de evaluare a despăgubirilor bănești pentru daune morale, în „Dreptul” nr.10/1996
144. Boar, M. Repararea daunelor morale în cazul unor persoane aflate în stare vegetativă cronică, în „Dreptul” nr. 12/1996
145. Bradeanu, S. Recenzie la lucrarea Teoria generală a obligațiilor de T.R Popescu, P. Anca, în J.N. nr.2/1969
146. Burgat, F., Le point aveugle pour les sciences de la vie et de la sante, Cahier du Comite consultatif national d'ethique pour les sciences de la vie et de la sante, 21 octobre 1999
147. Chartier, Y. Note la decizia din 22 februarie 1995 a Curții de Casație în Recueil Dalloz Sirey, nr.5/1 februarie 1996
148. Capatana, O. Noțiunea concurenței comerciale în Revista de drept comercial nr. 1/1992
149. Chazal, J.P., Vincente, S., Le transfert de propriete par l'effet des obligations dans la Code civil, R.T.D. civ. nr. 3/2000
150. Cojocaru, O. Considerații asupra legii privind combaterea concurenței neloiale, în „Dreptul” nr.7-8/1991
151. Dworkin, R. Controverse constitutionnelles, în „La Cour Supreme

- des Etats-Unis", Pouvoirs, 1991
152. Eichbaum Toward an Autonomy-Based Theory of Constitutional Privacy: Beyond the ideology of Familial Privacy Harvard Civil Rights & Civil Liberties Law Review, 1979
 153. Flour, J., Aubert, J.-L., Savaux, E., Droit civil. Les Obligations. Le fait juridique, Armand Colin, Paris, 2003
 154. Glendon, M.A.; Rights Talk The Impoverishment of Political Discourse, New York, The Free Press, 1991
 155. Grare, C, Recherches sur la coherence de la responsabilite delictuelle. L'influence de la responsabilite sur la reparation, Dalloz, Paris, 2005
 156. Gromb, S. Despre conștiința în raporturile vegetative și despre indemnizare, Raport la colocviul organizat de către T.G.I. 9 Tribunalul de mare instanță) din Bordeaux la 10 mai 1990, în Gazette du Palai, 1991
 157. Gromb, S. Nota la dec din 18 aprilie 1991 a Curții de Apel Bordeaux, în Recueil Dalloz Sirey 1992
 158. Guido Alpa Le incertezze della situazione attuale , în „Guida al Diritto, Il Sole 24 ore nr.4/1 aprilie 1996
 159. Ionașcu, A. La reparation des dommages moraux en droit socialiste roumain, în „Revue roumain de science sociales, Series de sciences juridiques", nr.2/1996
 160. Johnsen, D.E. The Creation of Fetal Rights: Conflicts with Women's Constitutional Rights to Liberty, Privacy and Equal Protection, Yale Law Journal, vol.95, 1986
 161. Jourdain, P. Vers un elargissement de la notion de prejudice d'agrément, în Revue trimestrielle de droit civil nr.4/1995
 162. Jourdain, P. Prejudice physiologique: autonomie persistante et maintien de l'inclusion dans l'assiette des recours des tiers payeurs, În Revue trimestrielle de droit civil, nr.3 (iulie-septembrie) 1997
 163. Jourdain, P. Le prejudice d'affection (des oncles et tantes) et le controle de la Cour de cassation, în Revue trimestrielle de droit civil, Edition Sirey, nr.3 juillet-septembre 1996
 164. Jourdain, P. Etat vegetatif; la deuxieme chambre civile leve l'ambiguïte et se rallie a la position de la chambre criminelle, în Revue trimestrielle de droit civil nr.3, iulie-septembrie 1995
 165. Julien, J., La responsabilite civile du fait d'autrui. Ruptures et continuités, Presses Universitaires D'Aix Marseille, Faculte de Droit et de

Science Politique, 2001

166. Kayser, P. La protection de la vie privée, Paris, Economica, nr.2/1990
167. Kayser, P. La protection de la vie privée, Paris, Economica, - PUAM, 3 ed., 1995,
168. Kayser, P. Les droites de la personnalité, aspect théoriques et pratiques, în Revue trimestrielle de droit civil (R.D.T.) nr.2/1971
169. Lambert-Faivre, Y L'etiquette de la responsabilité, în Revue trimestrielle de droit civil, nr.1 (ianuarie-martie)/1998
170. Lambert-Faivre, Y Note la deciziile Curții de Casație din 19 martie 1997, în Recueil Dalloz Sirey nr.5 din 5 februarie 1998
171. Leader, Sh Le droit au respect de la vie privée et la mise en oeuvre de la morale et la fonction judiciaire: un débat, Revue interdisciplinaire d'Etudes juridiques, 1991
172. Martini, F. Danno ingiusto: non è solo patrimoniale o morale ma è anche la lesione dell'integrità psicofisica, în „Guida al Diritto" Il Sole 24 ore nr.4/aprilie 1996
173. Mazeaud, D. L'incoscience de la victime est sans influence sur la réalité et la réparation du préjudice, în Recueil Dalloz Sirey nr.27/20 iulie 1995
174. Mazeaud, D. Note la decizia din 22 februarie 1995 a Curții de Casație în Recueil Dalloz Sirey nr.27/20 iulie 1995
175. Mazeaud, D., Responsabilité civile et precaution, Responsabilité Civile et Assurances, nr. 6 bis/2001
176. Meulders-Klein, M.T. Vie privée - Droits de l'homme, în Revue internationale de droit comparé nr.4/1992
177. Patrulea, V. Contribuții la studiul răspunderii civile delictuale în cazul prejudiciului rezultat din vătămarea integrității corporale în R.R.D nr. 11/1970
178. Pop, L. Unele aspecte în legătură cu răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin acte administrative ilegale, în „Dreptul" nr.9/1994
179. Rade, Ch., Plaidoyer en faveur d'une réforme de la responsabilité civile, Recueil Dalloz, nr. 33, Doctrine, 2003
180. Ravans, J. Note la decizia din 6 martie 1996 a Curții de Casație, în Recueil Dalloz Sirey nr.1/2 ianuarie 1997

181. Raynaud, Ph. De la tyrannie la majorite a tyrannie des minorites Rev. Le Debat, 1992 Richards, A.J. The individual, the Family and the Constitution: A jurisprudential Perspective, 55 New York University Law Review, 1980
182. Rigaux, F. La protection de la vie privee, Bruxelles, Bruylant, 1990
183. Rizeanu, D. Câteva propuneri de perfecționare a legislației civile, în S.C.J. nr. 1/1973
184. Streteanu, F. Considerații referitoare la admisibilitatea ordonanței președentiale în materia delictelor de presă, în „Dreptul” nr.2/1997
185. Tercier, P. La reparation du tort moral en cas d'inconscience totale et definitive de la victime, în „Revue suisse de jurisprudence”, nr.68/1972
186. Tercier, P. La reparation du tort moral crise au evolution?, în „Melanges Deschenaux”, Fribourg 1977
187. Tercier, P. Texte complete pour la publication d'une conference donnee la 25 mars 1986 devant rAssociation des avocats jurassiens, în „revue suisse de la jurisprudence” nr. 15/1984
188. Tercier, P. Vevolution recente de la reparation du tort moral dans la responsabilite civile et Tassurance-accidents, în „Revue suisse de jurisprudence” nr.15/1194
189. Therry, M. Reflexions su la souffrancesendurees, în „Gazzette du Palais”, 29 octombrie 1981
190. Terre, Fr., Simler, Ph., Liquette, Y., Droit civil. Les Obligations, ed. a 9-a, Dalloz, Paris, 2005
191. Turianu, C. Răspunderea civila pentru dauna morala în „Dreptul” nr.4/1993
192. Urs, I. Repararea prejudiciului moral în cazul inconștienței total și definitive a victimei”Dreptul” nr.5/1997
193. Urs, I. Criterii de apreciere a prejudiciilor morale și a despăgubirilor bănești pentru repararea daunelor morale, în „Dreptul” nr.4/1998
194. Urs, I., Înțelesul noțiunii „prejudiciu de agrement” temei de reparare bănească a daunelor morale în „Dreptul”, nr.2 /1999
195. Ursa, V. Prejudiciul - element esențial al răspunderii civile, teza de doctorat, Biblioteca Facultății de drept din Cluj-Napoca, 1973
196. Viney, G, Jourdain, P., Traite du droit civil, Les conditions de la responsabilite civil, L.G.D.J., Paris, ed. a III-a, 2006

197. Viney, G, Kouribki, F., Le principe de precaution, Paris, Odile Jacob, 2000

SURSE INTERNET

198. <http://www.politia romana.ro> - site-ul oficial al Inspectoratului General al Politiei Romane
199. <http://www.politia rutiera.ro> - site-ul oficial al Directiei Rutiere din cadrul Inspectoratului General al Politiei Romane
200. <http://www.mt.ro> - site-ul oficial al Ministerului Transporturilor si Infrastructurii
201. <http://www.cnadnr.ro> - site-ul oficial al Companiei Nationale de autostrazi si drumuri nationale din cadrul Ministerului Transporturilor si Infrastructurii
202. <http://www.ubbcluj.ro> - site-ul oficial al Universitatii Babes-Bolyai Cluj Napoca
203. <http://www.dreptonline.ro> - Portal juridic si Avocat online